

ALKALMAZKODÁS AZ ÉGHAJLATVÁLTOZÁSHOZ

Belvizek megelőzése csapadékvíz-gazdálkodással

Két újabb támogatott önkormányzat az Európai Gazdasági Térség (EGT) Alapok az Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz programjának keretében

Több mint 50 szakember és döntéshozó gyűlt össze a tati Öreg Halász étteremben március 5-én, hogy megismerkedhessen egy új vízgazdálkodási projekttel. Az utóbbi években fokozódó kockázatként jelentek meg a régióban az árvizek és a magas talajvízszint – a projekt ezeket a kihívásokat hivatott megoldani a Budapesttől nyugatra található Tát és Tokod településeken. Figyelembe véve, hogy az éghajlatváltozás miatt a térségben a jövőben gyakrabban várható hirtelen és nagy mennyiségű csapadék, a probléma tovább súlyosbodhat.

Megnyitó beszédében Turi Lajos, Tát polgármestere hangsúlyozta, hogy mára az éghajlatváltozás hatásai rendszeresen befolyásolják a mindennapi életünket. A komoly kihívások (árvíz, magas talajvíz) megoldásában fog segítséget nyújtani a most megnyert támogatás.

Tove Sarstein nagykövet asszony, Norvégia Magyarországra akkreditált nagykövete beszédében arra hívta fel a figyelmet, hogy társadalomnak és a természeti rendszereknek fel kell készülniük az adaptációra, de ugyanakkor nem feledkezhetünk el a problémák gyökerének megoldásáról, a mitigációról sem.

Karl Kerner, norvég szakértő (Norwegian Directorate for Civil Protection) előadásában kihangsúlyozta, hogy az emberi tevékenység okozta éghajlatváltozás felgyorsulása miatt szükségessé vált a tervezés és a felkészülés. Háttérszervezete 2007 óta vesz részt ebben a munkában. Tapasztalatai szerint a legsikeresebb adaptációs projekteket önkormányzatok hajtották végre – ezért is örül Tát és Tokod együttműködésének.

A pályázat az EGT Pénzügyi Mechanizmus 2009 – 2014 keretében nyert támogatást. A projekt címe: Tát – Tokod települések csapadékvíz gazdálkodási koncepciója és klímaadaptációs lépései. A projekt teljes költsége 913 028 euró. A projekt Izlandtól, Liechtensteintől és Norvégiától az EGT Alapok révén 776.074 euró támogatásban részesül.

A projekt átfogó célkitűzése, hogy növelje az éghajlatváltozás hatásairól az átfogó ismereteket csapadékvíz témában regionális és helyi szinten, és megalapozza az adott mintaterület klímaadaptációs lépéseit, csökkentve az extrém csapadékokból származó károk mértékét. A projekt keretében új eljárási rend kerül kidolgozásra a hidraulikai méretezés alapjainak lefektetésére, extrém csapadékokra vonatkozó hatáselemzés készül, beruházási feladatok prioritási sorrendjét határozzák meg segítve a döntéshozási folyamatot, lakossági tájékoztató rendezvények kerülnek megrendezésre és számos konkrét, mintaértékű beruházás valósul meg (felszíni vízlevezető árkok, szimulációk, vízjogi engedélytervek stb.).

Norvég projekt partner: Norvég Műszaki és Tudományegyetem, Hidraulikai és Környezetmérnöki Tanszék, BIOFORSK

Lett tanulmányút Magyarországra

Az EGT Alapok kiegészítő tevékenységeinek keretében 2014 végén lett delegáció érkezett Magyarországra, a Közép- és Kelet Európai Környezetvédelmi Központba (REC). A lett delegáció az EGT Alap LV02 programját képviseli (Nemzeti Klímapolitika), míg a REC az EGT Alap HU04 programját koordinálja. A két napos látogatás fő

célja volt a klímaváltozáshoz való adaptációval foglalkozó lett és magyar programok végrehajtásával kapcsolatos tapasztalatok megosztása. Egyúttal a lett delegáció kérésére a magyar fél tájékoztatást adott az ország általános helyzetéről a klímaváltozás fényében, így például a meteorológiai adatgyűjtésről, modellezésről és a nemzeti klímaadaptációs stratégiákról és jogszabályokról. A megbeszélésnek a REC szentendrei központjának konferenciaterme adott helyszínt. Ezt az épületet a közelmúltban alakították át energiahatékony épületté, és többek között felszerelték földszondás hőszivattyúval és napelemekkel is.

A 11 lett résztvevő a Környezetvédelmi és Területfejlesztési Minisztériumot és az Állami Területfejlesztési Ügynökséget képviselte. A REC részéről a résztvevők között volt a REC ügyvezető igazgatója és az EGT Alapokat kezelő csoport-tagok. A megbeszélésre meghívást kapott továbbá több magyar intézmény és önkormányzat is, így a Magyar Földtani és Geofizikai Intézet Nemzeti Alkalmazkodási Központja, a Magyar Meteorológiai Szolgálat, Szentendre és Tát önkormányzata, valamint az Alsó-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság.

További támogatást nyert projektek

A sugárzási kényszer változásán alapuló új éghajlati scenáriók a Kárpát-medence térségére

Projektgazda: Országos Meteorológiai Szolgálat; projekt partner: Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE)

A projekt keretében az Országos Meteorológiai Szolgálatnál adaptált ALADIN-Climate és az Eötvös Loránd Tudományegyetem Meteorológiai Tanszékén adaptált RegCM modellek legújabb változataival végeznek éghajlati szimulációkat 10 km-es felbontáson. A modellekkel elsőként érzékenységi vizsgálatokat hajtanak végre, hogy meghatározzák a későbbi éghajlati szimulációk optimális beállításait. Ezt követően a múltra vonatkozóan hosszabb kísérleteket végeznek abból a célból, hogy teszteljék a modelleket és megismerjék működésüket egy, a mérések által viszonylag jól ismert, hosszabb múltbeli időszakon. A kapott modelledményeket Magyarországra jó minőségű, homogenizált megfigyelési információkkal hasonlítják össze elsősorban a hőmérsékletre és a csapadékra, amihez a CARPATCLIM projekt keretében korábban előállított adatbázist fogják használni.

Igen nagy jelentősége van annak, hogy részletes és méréseken alapuló információk legyen a klímaváltozásról, hogy ez alapján célzott és hosszú távon is alkalmazható adaptációs stratégiákat lehessen kidolgozni. A Nemzeti Alkalmazkodási Térinformatikai Rendszer (NATÉR) és ez a projekt megteremtheti a megfelelő tudományos alapot ezekhez a stratégiákhoz.

Alkalmazkodás az éghajlatváltozáshoz a Homokháti Kistérségben

Projektgazda: Mórahalom önkormányzata

A projekt átfogó célkitűzése a vízgazdálkodás javítása, a szélsőséges időjárás hatásainak kezelése. A fejlesztés keretében a külterületen lévő belvízelvezető főművi csatornák, műtárgyak, átemelő telepek korszerűsítésére kerül sor, továbbá a belvízzel való gazdálkodás fejlesztésének lehetőségei is bővülnek.